

รูปแบบการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาของนักศึกษาในช่วงโควิด-19*

A FORMAT OF MENTORING TO ENHANCE THE COMPETENCY OF THE STUDENT TEACHING PRACTICE IN SCHOOLS DURING COVID-19

อัจฉรา ไชยราช¹, สวาท ไชยราช²

Ajchara Chaiyaraj¹, Swart Chaiyaraj²,

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}

Email : ajchambu081958@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามที่คุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพว่าต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่คุรุสภากำหนด ในการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้วางกรอบสมรรถนะไว้ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 2) ด้านความสามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน 3) ด้านความสามารถวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านความสามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนในการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติการสอนของนักศึกษาปฏิบัติการสอน พบว่า นักศึกษาขาดทักษะและความรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ไปประยุกต์ใช้แบบบูรณาการกันในการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนจึงนำกระบวนการให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentoring) 4 ขั้นตอน คือ 1) การร่วมกันไตร่ตรองสะท้อนคิดและการวิเคราะห์ 2) การประชุมปรึกษาหารือก่อนการดำเนินการสอน 3) การสังเกตการสอนและบันทึกข้อมูล 4) การประชุมปรึกษาหารือหลังการดำเนินการสอน โดยได้ดำเนินการปรับรูปแบบการให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นแบบไม่เป็นทางการ และลดขั้นตอนเหลือ 3 ขั้นตอน 1) ระบุปัญหา 2) วิเคราะห์

ปัญหา 3) แก้ไขปัญหา วิธีการนี้ผู้นิเทศสามารถให้ความช่วยเหลือผู้รับการนิเทศได้ 3 ลักษณะ คือ 1) บอกวิธีแก้ปัญหาโดยตรง 2) เสนอข้อมูลและให้โอกาสผู้รับการนิเทศวิเคราะห์ปัญหาเอง 3) แบบผสมผสาน ทั้งลักษณะที่ 1 และที่ 2 โดยใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Twitter, Blog และ Application Zoom ผลปรากฏว่า นักศึกษาได้รับการสอนงาน คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ตลอดจนการเสริมสร้างกำลังใจในการสอน ทำให้มีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบมากยิ่งขึ้น จึงถือว่ารูปแบบการให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentoring) เป็นแนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะนักศึกษาให้สูงขึ้น

คำสำคัญ : 1. รูปแบบการให้คำปรึกษาแนะนำ 2. การเสริมสร้างสมรรถนะ 3. โควิด-19

ABSTRACT

This article aims to present guidelines for mentoring students teaching practice in schools during the epidemic situation of the coronavirus disease 2019 (COVID-19). According to the Teachers Council of Thailand has set the standard for professional experience that the one must have passed teaching practices in school-based educational courses for at least one year and passed the assessment criteria in accordance with the criteria, methods and conditions prescribed by the Teachers Council of Thailand. In professional experience training, there are four competency frameworks as follows: 1. The ability to manage learning in a specific subject. 2. The ability to assess, improve and develop the learning management to congruent the potential of learners. 3. The ability to use classroom research to develop learners. 4. The ability to prepare a report on learning management and student development. In supervising and monitoring the teaching practice of teaching practice students. It was found that students lack of skills and knowledge to manage learner-centered, writing lesson plan, measurement and evaluation and integrated classroom action research to apply in teaching and learning management. To solve these problems, The author takes a 4-step of Mentoring process which are; which are: 1. Collaborative Reflection and Analysis 2. Pre-conference 3. Observation and Data gathering 4. Post-conference. Adjusting the form of mentoring to informal and reduce the steps to 3 steps, they are 1. Awareness 2. Analysis 3. Solving problems. In this way, the mentor provides assistance to mentee in 3 ways: 1. Tell the solution directly 2. Offer information and

give an opportunity for mentees to analyze the problem by themselves 3.Combine both Type 1 and Type 2.Using communication channels via social media such as Line, Facebook, Twitter, Blog and Application 'Zoom'. As a result, the students received job instruction, advice and assistance. as well as to strengthen teaching motivation. This leads to a more systematic approach to managing their own learning. Therefore, the mentoring model is considered as a guideline for enhancing student competency.

Keywords : 1. Mentoring 1. Competency 3. COVID-19

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 52 ได้ระบุให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการประสานและกำกับให้สถาบันที่เกี่ยวข้อง เตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ในฐานะหน่วยผลิตครูได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2560-2565 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาศึกษาศาสตร์ คือ เป็นคนดี (ประพฤติตนตามหลักธรรมทางศาสนา ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางครูของแผ่นดินมีจิตสาธารณะ จิตบริการและจิตอาสา มีจิตวิญญาณของความเป็นครูประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู) ความรู้ดี (ความรู้ในรายวิชาเฉพาะด้านความรู้ในรายวิชาทางการศึกษา ความรู้ทางสังคม เศรษฐกิจและวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงความรู้แนวคิด ทฤษฎีและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความรู้ด้านภาษาในการสื่อสาร) สอนดี (ใช้หลักจิตวิทยาการสอน จิตวิทยาพัฒนาการ และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อศิษย์จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวเอง) บุคลิกภาพดี (ตรงต่อเวลาแต่งกายดี มีวินัย มีความรับผิดชอบมีภาวะผู้นำ) จากการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษามุ่งพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งวิชาชีพครู และพัฒนาครูให้มีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงเพื่อเป้าหมายการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อผลิตครูคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม ชุมชนต่อไป (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2556)

ครูสุภา ถือเป็นหน่วยงานในฐานะเป็นนิติบุคคล ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นไปตามการกำหนดวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งถือเป็นวิชาชีพควบคุม วิชาชีพที่ทำ

หน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ ประกอบด้วย 1)วิชาชีพครู 2)วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา 3)วิชาชีพผู้บริหารการศึกษา 4)วิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) อำนวยการหน้าที่ของคุรุสภา ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพครูในส่วนของมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด ที่ถือเป็นสถาบันผลิตบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาวิชาชีพ เป็นไปตามมาตรฐานข้อกำหนดคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด คือ 1)การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 2)การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะนั้นประกอบด้วย สาระความรู้การฝึกทักษะ 10 ประการได้แก่ 1)การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2)การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3)การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4)การเลือกใช้ การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 5)การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้ 6)การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 7)การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 8)การนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 9)การบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ 10)การสัมมนาทางการศึกษาและสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ 1)สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 2)สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน 3)สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ขั้นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

2.1 ความหมาย

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ขั้นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดให้นักศึกษาได้ฝึกภาคปฏิบัติในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูในสถานการณ์จริงในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลา 2 ภาคการศึกษา

(1 ปีการศึกษา) ทั้งนี้เพื่อที่จะให้นักศึกษาได้มีเวลานานพอในการเรียนรู้ประสบการณ์วิชาชีพในสถานการณ์จริง ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการผลิตครูสามารถผลิตครูที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมตามที่สังคมต้องการ บุนหา วัฒนะ (2532) ได้ให้ความหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ว่า คือ การจัดประสบการณ์ตรงให้นักศึกษาได้มีการเรียนรู้และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเทียบเท่ากับหัวใจของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จุดมุ่งหมายทั่วไปจึงเป็นการนำเอาความรู้ความสามารถทั้งด้านเนื้อหา วิชาการ ด้านเทคนิค และด้านคุณลักษณะไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้ได้ผล

2.2 ความสำคัญ

ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอน และงานในหน้าที่ครูอย่างเข้มข้นและเป็นรูปธรรม เป็นโอกาสที่จะได้นำความรู้และทฤษฎี ไปประยุกต์ใช้ และสร้างองค์ความรู้ทางการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์และแก้ปัญหาในกระบวนการทำงาน โดยมีครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ และผู้บริหารสถานศึกษา เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือ รุ่งทิวา จักรกร (2529) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่า เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่นักศึกษาจะได้มีโอกาสในการนำเอาความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ทดลองปฏิบัติเพื่อศึกษา ค้นคว้าหาข้อเท็จจริง และฝึกทักษะต่างๆ เป็นการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีสมรรถภาพของความเป็นครูที่ดีในอนาคต

2.3 หลักการ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด คณะศึกษาศาสตร์ ได้กล่าวถึงรายวิชาการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพมี 2 รายวิชา ประกอบด้วย รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Internship I) และรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนรู้วิชาชีพครูงานครูเป็นงานอาชีพเฉพาะหรือเป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่ผู้ศึกษาควรจะได้ฝึกงานในหน้าที่ครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อหาประสบการณ์และเกิดทักษะในวิชาชีพโดยแท้จริง และมุ่งสร้างประสบการณ์ และฝึกทักษะด้านต่างๆ ให้แก่นักศึกษาเพื่อให้มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อออกไปเป็นครูอย่างแท้จริง ทั้งนี้ฝ่ายพัฒนานักศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาที่จะออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ทั้งด้านสาระการปฏิบัติงาน และสมรรถนะ จากความสำคัญของมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2563)

2.4 ลักษณะของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (2563) ได้กำหนดรายละเอียดของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสำคัญยิ่ง ที่จะช่วยให้ได้ครูที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม กระบวนการ

ฝึกต้องเป็นการฝึกที่ต่อเนื่องและควบคู่กันไปกับการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ตั้งแต่เริ่มเข้าเป็นนักศึกษาในปีแรก จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาปีสุดท้าย เพื่อนักศึกษาจะได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยไปทดลองและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ 1)สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 2)สามารถประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน 3)สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4)สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางการปฏิบัติงานของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ชั้นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มีดังนี้ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2563)

1. ตรวจสอบรายชื่อโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูและพิจารณาเลือกโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูร่วมกับอาจารย์นิเทศก์
2. ประสานงานโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู เพื่อแนะนำตัวและรับมอบรายวิชาที่จะดำเนินการสอนจากฝ่ายวิชาการของโรงเรียน เพื่อเตรียมวางแผนการจัดการเรียนรู้
3. ส่งกำหนดการสอน โครงสร้างรายวิชา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์นิเทศก์ตรวจสอบ
4. เขียนแบบคำร้องขอปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดก่อนการปฏิบัติการสอน โดยจะต้องได้รับการพิจารณาอนุญาตจาก ทางมหาวิทยาลัย
5. รับการปฐมนิเทศจากฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู เพื่อให้เข้าใจถึงการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของนักศึกษา
6. รายงานตัวต่อโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูและรับการนิเทศจากคณะผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู เพื่อทราบเกี่ยวกับกรอบงานของสถานศึกษา ตลอดจนงานในหน้าที่ประจำและงานพิเศษของนักศึกษา
7. ร่วมวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้กับครูพี่เลี้ยง เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติการสอน
8. ศึกษาหน้าที่ความรับผิดชอบของนักศึกษาจากคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ชั้นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ให้ชัดเจนว่าในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูนั้นจะต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ครูในเรื่อง
9. จัดสัมมนาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูและหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูที่มหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมสัมมนาแบ่งกลุ่มตามสาขาวิชา ร่วมกันเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขร่วมกัน ประเมินผล การปฏิบัติงานและการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสำหรับนักศึกษาในรุ่นต่อไป

10. จัดนิทรรศการแสดงผลงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นการปฏิบัติการสอน
ในสถานศึกษา

2.5 การประเมินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย (2563) ได้กำหนดแนวการ
ประเมินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ดังนี้

1. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นการประเมินผลเพื่อการพัฒนา
สมรรถภาพ ด้านต่างๆ ของความเป็นครูโดยพิจารณาจากข้อดีและข้อควรปรับปรุงของนักศึกษา
เพื่อนำไปสู่การแก้ไขเป็นระยะๆ หรือเป็นขั้นตอนตามลำดับอย่างต่อเนื่องซึ่งต้องแจ้งผลการ
ประเมินให้นักศึกษาทราบทุกครั้งและจะประเมินผลเพื่อตัดสินในระยยะสุดท้ายของการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู

2.การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ โดย
การตัดสินผลแต่ละรายการที่ประเมิน จะต้องพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เป็นระดับคะแนน
A, B+, B, C+, C, D+, D หรือ E

3. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นการประเมินสมรรถภาพการสอน
ของนักศึกษาให้ครอบคลุมในหลายๆ ด้านทั้งด้านความรู้ เทคนิค และคุณลักษณะโดยอาศัยผู้ประเมิน
หลายฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถานศึกษา และอาจารย์นิเทศก์

สรุปการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เป็นการจัดให้
นักศึกษาได้ฝึกภาคปฏิบัติในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูใน
สถานการณ์จริง นักศึกษาจะได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยไปทดลองและประยุกต์ใช้
ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) สามารถจัดการเรียนรู้
ในสาขาวิชาเฉพาะ 2) สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ
ศักยภาพของผู้เรียน 3) สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) สามารถจัดทำรายงานผลการ
จัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

3. การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentoring)

รูปแบบการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเป็นกระบวนการร่วมมือกันพัฒนาวิชาชีพระหว่าง
ผู้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentor) ที่มีความรู้และประสบการณ์สูง กับผู้รับการดูแลให้คำปรึกษา
แนะนำ (Mentee) ที่มีความรู้และประสบการณ์น้อยกว่า บนพื้นฐานของความไว้วางใจ
(Trust) และความเต็มใจในการพัฒนาวิชาชีพของทั้งผู้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentor) และผู้รับการ
ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentee)

3.1 ความหมายและบทบาทหน้าที่ของการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentoring)

วีชรา เล่าเรียนดี (2556) กล่าวว่า การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentoring) เป็นรูปแบบการให้การดูแลปรึกษาและแนะนำครูบรรจุนใหม่ หรือครูที่เข้าสู่วิชาชีพครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย โดยการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ ต้องมีการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ทำหน้าที่ดูแลรักษา (Mentor) จะต้องผ่านการคัดเลือกและมีความสมัครใจเต็มใจ

Corria, M.P. McHenry, J.M. (2002) กล่าวถึง หน้าที่รับผิดชอบของผู้ดูแลให้คำปรึกษา (Mentor) โดยสรุปคือ ผู้ดูแลให้คำปรึกษามีหน้าที่สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อครูผู้รับ การปรึกษาและมีส่วนร่วมในการสังเกตการสอน วิเคราะห์สะท้อนผล บริการสื่ออุปกรณ์การสอน มีความจริงใจและให้กำลังใจ และมีความภูมิใจในอาชีพ โดยขบวนการดูแลให้คำปรึกษาจะต้องมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องกัน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน (Planning) การสอน (Teaching) สะท้อนคิด (Reflecting) โดยตลอด กระบวนการจะมีการพูดคุยปรึกษาหารือกันอย่างต่อเนื่อง

Dunne K. and Villani S. (2007) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ทำหน้าที่ให้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentor) คือ ผู้ทำหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำจะต้องทำหน้าที่เป็น 1) เพื่อนผู้ให้คำแนะนำ (Collegial Guide) โดยการแนะนำแนวทางการปฏิบัติที่จำเป็นและถูกต้อง 2) ผู้ให้คำปรึกษา (Consultant) คือการเป็นผู้ให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ของการพัฒนาวิชาชีพ 3) การเป็นครูผู้มีประสบการณ์ (Seasoned Teacher) คือ ผู้ถามหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ สามารถให้คำชี้แนะเป็นแบบอย่างที่ดีของการพัฒนาวิชาชีพ และสุดท้าย 4) บทบาทหน้าที่ของโค้ช (Coach) ถือเป็นบทบาทที่มีความสำคัญโดยมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับการชี้แนะ การช่วยเหลือให้ผู้รับการชี้แนะกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาให้เกิดความชัดเจน และมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น โดยมีกระบวนการที่นำมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ทำหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentor) จะร่วมค้นหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนโดยการวางแผนการสนทนากับครู (Reflection Conversation) นำไปสู่การวางแผนการพัฒนาวิชาชีพที่ถูกต้องและเหมาะสม

2. การสังเกตการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล (Coaching Observation and Data Gathering) เป็นขั้นตอนของการร่วมกันพัฒนาวิชาชีพโดยผู้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำจะสังเกตการสอน และเก็บรวบรวมข้อมูลในวิธีต่างๆ เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติการสอน

3. ร่วมการไตร่ตรองสะท้อนคิด โดยผู้ดูแลให้คำปรึกษาและครูร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติการสอน วิเคราะห์การปฏิบัติการสอนและพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการสอนให้มีประสิทธิภาพ กระบวนการดูแลให้คำปรึกษา (Mentoring Process) (วีชรา เล่าเรียนดี, 2556) การเป็นผู้ดูแลให้

คำปรึกษาแนะนำ เป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพครู ดังนั้นควรมีการปฏิบัติที่มีความต่อเนื่อง สัมพันธ์กันและกัน ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

1. การวางแผน(Planning)
2. การสอน(Teaching) และการสังเกตการสอน(Observation)
3. การไตร่ตรองสะท้อนคิด(Reflecting) และการไตร่ตรองสะท้อนคิดและการให้ข้อมูล (Feedback) เป็นวัฏจักรต่อเนื่องแต่ละขั้นตอนจะมีการประชุมหรืออภิปรายร่วมกัน

กระบวนการในการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำจะต้องดำเนินการเป็นวัฏจักรต่อเนื่อง แต่ละขั้นตอนจะมีการประชุมหรืออภิปรายร่วมกันวงจรการประชุมปรึกษาหารือประกอบไปด้วยที่ขั้นตอน 4 ขั้น คือ

1. การร่วมกันไตร่ตรองสะท้อนคิดและการวิเคราะห์ เป็นการคิดไตร่ตรองที่สำคัญครอบคลุมทุกด้านของการปฏิบัติในการเป็นพี่เลี้ยง การคิดเกี่ยวกับการคิด และผลการคิดและการปฏิบัติของตนเอง ในขั้นนี้ทั้ง (Mentor) และผู้รับคำปรึกษา (Mentee) อาจร่วมกันคิดวิเคราะห์แต่ต้องปัญหาประเด็นที่ต้องการหรือวิธีการปฏิบัติ ชื่อผลการสอนและข้อเสนอแนะ

2. การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินการสอน ดำเนินการทั้งก่อนและหลังโดยมีการพูดคุยกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนที่จะสอน ประเด็นสำคัญที่ต้องสังเกต วิธีการสังเกต และบันทึกข้อมูล ภายหลังการสังเกตการสอนมีการประชุมอภิปราย ไตร่ตรองสะท้อนคิดเกี่ยวกับผลการสังเกต อาจมีข้อเสนอแนะที่สำหรับนำไปใช้พัฒนาต่อไป

3. การสังเกตการสอนและบันทึกข้อมูล การสังเกตการสอนสำหรับ Mentor ที่ใช้สอดคล้องกับประเด็นที่จะสังเกตและบันทึก ข้อมูลจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการพัฒนางานก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ ดังนั้นภาษาอังกฤษการสอนแต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับข้อมูลและผลปฏิบัติในครั้งก่อนหน้านั้นเป็นครั้งๆไปการดูแลให้คำปรึกษา (Mentoring) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยควรใช้ผสมผสานกับวิชาชีพในรูปแบบอื่น ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติ

4. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาในช่วงโควิด-19

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนไว้ใน 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) On Site คือให้มาเรียนตามปกติได้ในพื้นที่ที่ไม่ใช่สีแดง แต่ต้องเว้นระยะหรือลดจำนวนนักเรียนต่อห้องลง สำหรับจังหวัดพื้นที่สีเขียว สามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ตามปกติ 2) On Air คือการออกอากาศผ่าน DLTV เป็นตัวหลักในการกระจายการสอน โดยใช้โรงเรียนวังไกลกังวลเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน สามารถดูได้ทั้งรายการที่ออกตามตาราง

และรายการที่ดูย้อนหลัง 3)Online ให้ครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ผ่านเครื่องมือที่ทางโรงเรียนกระจายไปสู่นักเรียน เป็นรูปแบบที่ถูกใช้ในการจัดการเรียนการสอนจำนวนมากที่สุด 4)On Demand เป็นการใช้งานผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ที่ครูกับนักเรียนใช้ร่วมกัน และ 5)On Hand หากจัดในรูปแบบอื่นๆ ที่กล่าวมาไม่ได้ให้โรงเรียนจัดแบบ On Hand คือจัดใบงานให้กับนักเรียน เป็นลักษณะแบบเรียนสำเร็จรูป ให้นักเรียนรับไปเป็นชุดไปเรียนด้วยตัวเองที่บ้าน โดยมีครูออกไปเยี่ยมเป็นครั้งคราว หรือให้ผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นครูคอยช่วยเหลือ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้โรงเรียนจะปิดแต่ต้องไม่หยุดการเรียนรู้นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังได้จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกใหม่สำหรับครูและผู้บริหารเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียนในการดำเนินการและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทางไกลแก่นักเรียนและผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่

1) กรณีสำหรับนักเรียนที่สามารถเรียนที่บ้านได้ (Learn from home) โดยมีแนวทางปฏิบัติสำหรับครูคือ (1)ศึกษาแผนการสอน ใบงานต่างๆ และเตรียมเอกสารสำหรับนักเรียน และศึกษาการเรียนการสอนล่วงหน้าจากเว็บไซต์ของ DLTV(www.dltv.ac.th) (2)จัดทำและจัดส่งเอกสารการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล (3)ตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อพูดคุยให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง และรับ-ส่งเอกสารการจัดการเรียนรู้ ใบงาน อื่นๆอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (4)วิเคราะห์ผลการจัดการเรียนการสอนทางไกล การเยี่ยมบ้านและปัญหาต่างๆ เพื่อนำมาทบทวน ปรับปรุงแก้ไขตามบริบทของนักเรียนเป็นรายบุคคล (5)ออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และร่วมกับผู้ปกครองในการประเมินผลตามบริบทของนักเรียนรายบุคคล (6)ร่วมมือกับผู้ปกครองหาแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

2) กรณีนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนที่บ้านได้ทั้ง 3 ช่องทาง โดยมีแนวทางปฏิบัติสำหรับครูคือ (1)ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สื่อใบงาน ของ DLTV (www.dltv.ac.th) เพื่อออกแบบวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียน (2)เตรียมสื่อ ใบงาน ส่งไปให้นักเรียน (3)ตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียน พร้อมรับ-ส่งเอกสารให้ผู้ปกครอง เพื่อให้คำปรึกษา และกระตุ้นผู้ปกครองอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (4)วิเคราะห์ผลการตรวจเยี่ยมบ้านเพื่อนำมาทบทวน และจัดทำเอกสารสื่อ เพิ่มเติมตามบริบทของนักเรียนรายบุคคล (5)ออกแบบการประเมินผลตามบริบทของนักเรียนรายบุคคล

3) กรณีจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้กรณีที่ได้รับการอนุญาตจากศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) จังหวัด (ศบค.จังหวัด) ในการจัดการเรียนการสอนแบบปกติเรียนที่โรงเรียน โดยให้ปฏิบัติตามมาตรการและแนวทางการ

ดำเนินงานเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ดังนั้น หากมีนักเรียนจำนวนน้อยและมีพื้นที่เพียงพอ ก็สามารถจัดการเรียนการสอนตามปกติได้

หากนักเรียนจำนวนมาก หรือมีพื้นที่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนตามมาตรการ การเว้นระยะห่างทางสังคม(Social Distancing)/ความปกติใหม่(New Normal) ต้องจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนที่โรงเรียน (ON-SITE) การเรียนผ่าน DLTV (ON-AIR) การเรียนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต(ONLINE) การเรียนผ่าน Application(ON-DEMAND) การเรียนที่บ้านโดยหนังสือเรียนแบบฝึกหัด(ON-HAND) ให้นักเรียนสลับกันมาเรียนและมาสอบที่โรงเรียนได้โดยครูต้องคำนึงถึงการจัดทำข้อสอบคู่ขนาน(Parallel Examination) เพื่อความยุติธรรมสำหรับผู้เข้าสอบ

5. การให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนักศึกษาด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

สมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 ปี การศึกษาในการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์เป้าหมายการเรียนรู้การจัดการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 2)ด้านความสามารถประเมินปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน 3)ด้านความสามารถวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4)ด้านความสามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) แต่จากประสบการณ์ที่ผู้เขียนในฐานะเป็นอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ซึ่งได้ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้สอนและอาจารย์นิเทศมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลาหลายปี และจากการพูดคุยกับอาจารย์นิเทศด้วยกัน ครูพี่เลี้ยง ตัวนักศึกษาเองรวมทั้งจากการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ และผลงานอื่นๆ พบปัญหาของนักศึกษา ได้ดังนี้ 1)ขาดทักษะและความรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผล และการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ไปประยุกต์ใช้แบบบูรณาการกันในการจัดการเรียนการสอน 2)เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยไม่มีกรอบแบบหน่วยการเรียนรู้ 3)ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ “การประเมินเพื่อพัฒนา” ซึ่งเป็นการประเมินระหว่างการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ขาดการทำวิจัยปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ หากนักศึกษาครูมีสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (Stephen, 1995) โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อาจารย์เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นสมรรถนะที่ต้องอาศัยเวลาและการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ

ดังนั้น การเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษานั้น จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ข้าพเจ้านำหลักการและกระบวนการดูแลให้คำปรึกษา(Mentoring Process) มาประยุกต์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยได้ปรับกระบวนการและวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศ ซึ่งวิธีการให้คำปรึกษาแนะนำแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง รูปแบบการสนทนาที่ไม่มีการกำหนดหัวข้อ/ประเด็น วัน/เวลา ที่ชัดเจน เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำกับนักศึกษาเมื่อมีโอกาสหรือในคราวที่นักศึกษามีความจำเป็นเร่งด่วน วิธีนี้ผู้นิเทศสามารถให้ความช่วยเหลือผู้รับการนิเทศได้ 3 ลักษณะ คือ 1)บอกวิธีแก้ปัญหาโดยตรง 2)เสนอข้อมูลและให้โอกาสผู้รับการนิเทศวิเคราะห์ปัญหาเอง 3)แบบผสมผสานทั้งลักษณะที่ 1 และที่ 2 สำหรับขั้นตอนการนิเทศ มีดังนี้ 1)รับรู้ปัญหา 2)วิเคราะห์ปัญหา 3)แก้ไขปัญหา โดยเลือกวิธีแก้ปัญหาหลักหนึ่งใดลักษณะหนึ่ง ข้างต้นนี้ (กรองทอง จิระเดช, 2550) สำหรับช่องทางการสื่อสาร ในการแก้ปัญหาห้วงที่นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีหลากหลายวิธี เช่นใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Twitter และ Blog เข้ามาช่วยในการให้คำปรึกษาแนะนำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลมา (Vilma Muega-Geronimo, 2017) ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษาระหว่างออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีคุณลักษณะและทักษะดังต่อไปนี้ (1)พลังในการทำงานที่เพิ่มขึ้น (2)ศักยภาพในการดำเนินการ (3)เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเองและคนอื่นๆ (4)เพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองและ (5)มีความสนใจในการสร้างเครือข่าย

6. สรุป

คุรุสภาได้ออกประกาศข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ว่า ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูนั้นนอกจากจะศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษาแล้วต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีและผ่านเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษานั้น ถือว่าเป็นการเตรียมตัวสู่อาชีพครู แต่ในทางปฏิบัตินักศึกษาเองยังมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้น้อย ยังต้องได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบเพื่อเป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างครบถ้วน ทั้งงานสอนและงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจากทางสถานศึกษา ดังนั้น ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) ก็คือ ระบบดูแล สอนงาน และเป็นพี่ปรึกษาให้กับบุคลากรที่อ่อนประสบการณ์กว่า โดยผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงจะต้องมีความอาวุโสในงาน ตลอดจนประสบการณ์การทำงานอื่นๆ ที่สูงกว่าผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแล นอกจากนี้บางครั้งพี่เลี้ยงอาจจะ

เป็นผู้ให้คำแนะนำตลอดจนเป็นที่ปรึกษาในเรื่องอื่นๆ ไปพร้อมกันด้วย อย่างเช่น การปรับตัวในการทำงาน ที่องค์กร การใช้ชีวิตในองค์กร ตลอดจนการใช้ชีวิตในสังคม เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

โดยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นจำเป็นต้องมีผู้ติดตามช่วยเหลือให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง นั่นคือ ครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ที่ต้องทำงานประสานสัมพันธ์กัน ด้วยการกำกับ ดูแล และส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการความเป็นครูอย่างสมบูรณ์ สร้างความเข้าใจในระบบของอาชีพและหน้าที่ครูที่ดีเพื่อเตรียมตัวออกสู่การทำงานบริการวิชาชีพครูในสังคมที่รองรับการตอบสนองการเป็นแบบอย่างที่ดีของผลผลิตจากสถาบันอุดมศึกษา อีกทั้งครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ต้องคอยชี้แนะ แนะนำ ติดตามช่วยเหลือให้นักศึกษาสายครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและติดตามช่วยเหลือความก้าวหน้าในงานที่ได้รับมอบหมายที่ปฏิบัติการอยู่ ดังนั้นการผลิตครูหรือการพัฒนาครูใหม่ด้วยการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำโดยครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้วยวิธีการที่เป็นระบบที่เน้นความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้นจึงน่าจะช่วยส่งเสริมความสามารถเชิงทักษะในการจัดการเรียนรู้ (กนิษฐา เชาว์วัฒน์กุล, 2553)

การนำกระบวนการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ(Mentoring) มาปรับใช้ในกระบวนการนิเทศนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงของการฝึกหัดการสอนจะช่วยให้ นักศึกษาได้รับการสอนงาน คำแนะนำความช่วยเหลือ ตลอดจนการเสริมสร้างกำลังใจในการสอน ทำให้มีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีทิศทางเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Twitter, Blog และ Application Zoom

7. บรรณานุกรม

- กนิษฐา เชาว์วัฒน์กุล. (2553). การพัฒนารูปแบบการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการสอนคณิตศาสตร์. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 3(1). 150-165.
- กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2556). แผนยุทธศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ (พ.ศ. 2556-2560). นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- _____. (2563). คู่มือการปฏิบัติการในสถานศึกษา. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- บุหงา วัฒนะ. (2532). รูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในวิทยาลัยครู เพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รุ่งทิวา จักรกร. (2529). **ประสบการณ์วิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). **ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 12 ฉบับปรับปรุงใหม่. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำหรับครู และผู้ปกครอง**. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2564. จาก https://smart.obec.go.th/upload/bookregister/upload_files2/1589800587x1529387532_2.pdf
- _____. (2563). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ปีการศึกษา 2563**. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2564. จาก http://www.ccs1.go.th/gis/eoffice/57000001tbl_datainformation/20200703174943JQaUHUy..pdf
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). **คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน เลขาธิการคุรุสภา สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ กลุ่มมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ.
- _____. (2556). **ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556**. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2564. จาก http://www.educ.su.ac.th/images/curriculum/ข้อบังคับคุรุสภา_56.pdf
- Coria, M.P. McHenry, J.M. (2002). **The Mentor's Handbook**. Christopher- Gorden Publishing, Inc.
- Dunne, K., & Villani, S. (2007). **Mentoring New Teachers through Collaborative Coaching: Link Teacher and Student Learning**. San Francisco : WestEd.
- Vilma Muega-Geronimo, (2017). **USE OF FACEBOOK IN MENTORING PRE-SERVICE TEACHERS**. College of Teacher Education, Laguna State Polytechnic University, Sta. Cruz, Laguna, Philippines.